

Úvod – osobní příběh

Pamatuju si, když jsem bydlel na faře, že jsem jednou v neděli chtěl prát prádlo. Měli jsme s farářem dohodu, že když si budeme chtít vyprat, můžeme přijít za ním a vyprat si v jeho pračce. To bylo od něj štědré a laskavé. Vzal jsem ošatku s prádlem a zaťukal jsem na jeho dveře. Po nějaké době jsem uslyšel kroky a dveře se otevřely. Mile jsem se usmál a řekl jsem faráři, že bych si chtěl vyprat prádlo. A pan farář mi odpověděl, “je neděle, den odpočinku, dnes se prát nebude, na shledanou.“ Byl jsem našťvaný a okamžitě jsem ho odsoudil jako zákoníka. Co to má být? Nebyl snad stvořen den odpočinku pro člověka a ne člověk pro den odpočinku?

Tuto neděli, kdy slavíme svátek Kristova vzkříšení, tak jako každou neděli, máme poslední kázání v sérii Desatero, směrovky ke svobodě. V prvním kázání jsme si pověděli, že Bůh nás povolal do opravdové svobody. Desatero již pro nás není povinností, zákazem či příkazem, ale je konstatováním našeho jednání, které vyplývá z živého vztahu s Bohem. Tedy nezabiješ, nepokradeš, nesesmilníš atd se pro nás stává – nezabím, nekradu a nesmilním. Tedy člověk, který je zasažený Boží láskou svobodně nejedná jinak než z lásky. Tuto notu posledně Larry prohloubil o jednu zásadní věc. Klíčovou věcí ve vztahu s Bohem je poslušnost, ale není to poslušnost vynucená, poslušnost vnější, ale je to poslušnost motivovaná láskou k Bohu, tak jako Bůh miluje nás.

Dnes budeme pokračovat v naší sérii na Desatero tématem svěcení dne odpočinku. Uvědomíme si, že den odpočinku je darem od Boha, který nám dává svobodu od lopocení se v potu tváře a je povoláním do opravdové svobody Božích dětí. Ježíš přece říká: Pojd'te ke mně všichni, kteří těžce pracujete a jste přetížení a já vám dám odpočinek. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne... Tedy v tomto duchu budeme vykládat páté přikázání budeš světít den odpočinku. Kázání jsem rozdělil do třech částí. Za prvé, odpovědi na časté otázky ohledně a námitky proti svěcení dne odpočinku. Za druhé, vysvětlíme si, co den odpočinku pro nás skutečně znamená, jak se na to dívá Boží slovo. A za třetí, uvidíme prakticky, co s tím můžeme dělat.

1. Odpovědi na časté otázky (námitky)

1. Proč slavíme jako křesťané v neděli a ne v sobotu? (neděle)

První a nejčastější otázkou, kterou dostávám a věřím, že možná někdo z nás si tuto otázku pokládáme je, proč vůbec slavíme den odpočinku v neděli a ne například v sobotu nebo jiný den v týdnu?

Ač se může zdát odpověď jednoduchá, není to tak jednoduché. Mohli bychom jednoduše říct, že Kristus třetího dne po své smrti slavně vstal z mrtvých a na památku této zásadní události křesťané od rané doby slaví neděli. Ano, byl by to dostatečný důvod, proč ale některé církve, například adventisté slaví v sobotu? Když je to tedy tak jasné a jednoznačné, proč všichni neslaví v neděli? A dostáváme se do problémů. Také židé slaví v sobotu a ne v neděli... Takže to tak jednoduché není. Křesťané se navíc od prvních chvil scházeli v synagoze spolu se svými židovskými bratřími a vůbec netoužili založit nějakou nezávislou organizaci, tak se jistě scházeli v sobotu. Ale postupně se začala církev osamostatňovat, to vidíme již v prvním století v knize Skutků v městě Antiochii a bylo zapotřebí, aby se křesťané nějakým způsobem vymezili vůči židovství. Takže neděle je také výsledkem historického vývoje. Pro dnešního člověka je důležité, že se na jednom dni dokážeme shodnout a protože křesťan není jen jednotlivec, ale je vždy součástí společenství, díky Bohu, že se drtivá většina křesťanských církví shoduje, že neděle je bohoslužebným dnem a ne například středa, pátek nebo sobota, to bychom se totiž možná vůbec nesešli...

2. Co je dovoleno a co není?

Druhá námitka, o trochu hlubší se dá pojmenovat asi takto... Dobře, dobře, řekněme, že skutečně v Bibli je napsáno, že máme světít neděli. Dejme tomu, že Bůh skutečně říká, že to máme dělat. Co tedy můžu dělat a co už ne? Co už dělat nesmím a kam až můžu zajít? Takový přístup, ač se může zdát na první poslech praktický nebo chcete-li, zní dokonce zbožně – vždyť je psáno: víre se uskutečňuje ve skutcích, víra bez skutků je mrtvá... takový postoj nedostatečně chápe důvod našeho jednání a vlastně ignoruje evangelium – dobrou zprávu o Boží lásce k nám – a redukuje den odpočinku na výčet povinností a zákazů. Jak jsme již s Larrym zdůraznili, desatera chceme chápat spíše jako povolání ke svobodě a poslušnost Bohu je motivována láskou. Tedy to znamená to, že nemůžeme prostě redukovat páté slovo desatera nebo den odpočinku na určité pokyny ke správnému životu, protože tu je v sázce mnohem víc. Je tu v sázce samotný vztah k Bohu a radost, která spočívá ve vědomém následování Krista a rozumění důvodu, proč je to správné. Také se vám stává, že vám přijde smska a v ní stojí – můžu podle Bible udělat to a to? Boží slovo jde vždy do srdce a

Pána Boha zajímá kromě našeho jednání i náš postoj a důvod, proč něco děláme. Když jsem v úvodu zmínil praní prádla, více než souhlas nebo nesouhlas k praní je důležitý důvod, který nás k činnosti vede. Tedy, když budu prát, činím to svobodně a neobere mě to o čas, který bych mohl strávit s Pánem? Je uskutečnění této důležité praktické činnosti natolik důležité, že s ní nemůžu počkat do pondělí nebo si vyprat dřív? Z vlastní zkušenosti vím, že když se vrátím po týdenním pobytu domů a nemám žádné čisté prádlo je to docela problém. Ano, mohl bych si jednu košili, ponožky a spodní prádlo odložit na neděli a je to asi řešení dilematu – „prát či neprát“, ale někdy prostě člověk nepřemýšlí tak dopředu. A pak když v neděli budu sedět v kostele špinavý a upocený a budu v mysli svázaný vědomím, že se na mě druzí dívají, protože jsem špinavý, pak mi to příliš svobody nedává. Pak bych možná měl raději poslechnout Boží slovo: člověk je Pánem nad sobotou a ne sobota nad člověkem. Desatero má za cíl jít do našeho nitra a ukazovat nám motivy srdce. Věřím, že Ježíše mnohem více zajímají motivy našeho srdce, než preciznost v uskutečňování konkrétních předpisů, ať jsou sebe víc důležité.

3. Není desatero a svěcení dne odpočinku přežitě?

(člověk potřebuje odpočívat)

Další typickou námitkou je, zda desatero samo o sobě není přežitě a zda skutečně ještě v dnešní pokrokové společnosti potřebujeme den odpočinku. Když se zamyslíme nad praktickým smyslem desatera a zvláště nad pátým přikázáním o svěcení dne odpočinku, dojde nám, jak je pomýlené nechtít nikdy vypnout a odpočívat. Už to zkoušel Napoleon zavést delší týden, už to vyzkoušel Stalin a komunisti se o to také pokusili. Z dějin jasně víme, že člověk nedokáže neustále pracovat. Nejsme stroje a odpočinek prostě potřebujeme. Psychologie to nazývá psychohygienou a sekulární svět si také uvědomuje, že je rozumné odpočívat. V lidské DNA je zkrátka zakódováno, že je čas práce a čas odpočinku, čas bdění a čas spánku. To dá rozum. 6 plus 1 rovná se sedm je rovnice, kterou dal sám Bůh a když se ji pokusíme změnit, dostaneme se do nesnází. Buď naší leností způsobíme hlad a nedostatek nebo svým workoholismem způsobíme své vyhoření, rozpad rodin a manželství a ještě horší problémy... Podobně je pro křesťana pomýlené se vzdávat příležitosti slyšet Boží slovo a modlit se. Křesťan, který prožil Boží lásku a Jeho milost si bude neděle vážit a střežit si jí jako oko v hlavě, protože je to jeho hlavní den, kdy může obnovovat své síly duchovně ve vztahu s Bohem.

2. Den odpočinku (Proč slavíme den odpočinku a jaký je jeho skutečný význam?)

A tím se dostáváme k samotnému dni odpočinku. Když jsem přemýšlel nad důvody, které Boží slovo uvádí ke slavení dne odpočinku, našel jsem tři. Možná najdete další. Jsou to i tři vysvětlení toho, co den odpočinku znamená pro nás. Jsou to stvoření, exodus a vzkříšení.

1. Stvoření (Gn 1-2 pp Ex 20)

Prvním důvodem, proč slavit den odpočinku, je, že Bůh sám slaví den odpočinku. Genesis 1,31 nám říká: Bůh viděl všechno, co učinil a hle, bylo to velmi dobré. A byl večer a bylo jitro, den šestý. Sedmého dne Bůh dokončil své dílo, které konal a sedmého dne přestal s veškerým svým dílem, které konal. Bůh sedmý den požehnal a posvětil ho, protože v něm přestal s veškerým svým dílem, které Bůh stvořil a učinil.

V tomto nádherném příběhu o stvoření je použité slovo šabat. Šabat znamená doslova ustát v práci. To se dozvídáme ze samotného příběhu. Bůh přestal s veškerým svým dílem. Bylo dokončeno, Bůh byl spokojen a ohlédl se za ním a viděl, že bylo učiněno velmi dobře. Je opravdu krásné a neméně zajímavé, že tento důvod stvoření je uvedený i v textu Desatera v Exodu 20. kapitole. Autor desatera nám připomíná, abychom světili den odpočinku, protože Bůh šest dní tvořil a sedmého dne přestal tvořit a začal se z díla radovat, viděl, že je to velmi dobré.

Zkrátka a dobře, když se nám něco povede, je velmi moudré a smysluplné se ohlédnout za svou prací a prohlédnout si ji a zrekapitulovat si a zhodnotit, co se povedlo a co se nepovedlo. Když jsem v tomto týdnu dokončil státnici a to byl poslední krok k dokončení mého čtyřletého studia na fakultě, nezačal jsem okamžitě s další prací, ale musím říct, že jsem opravdu přemýšlel a vracel se zpět. Držel jsem v ruce index a procházel těmi čtyřmi lety na škole, co pro mě znamenaly a co se mi podařilo a nepodařilo. A zároveň je to pro mě další mezník, po 22 letech jsem poprvé ze školy... Zkrátka když se nám něco podaří, je škoda hned spěchat do něčeho dalšího, ale je třeba se ohlédnout, na chvíli vydechnout a podívat se, co je za námi. Opravdu věřím, že neděle je takovou příležitostí k takovému ohlédnutí se. Bůh přestal sedmého dne, pro nás v neděli, pracovat a radoval se ze svého díla. Proč bychom i my nemohli? Věřím, že se k Bohu v této radosti z Jeho díla můžeme připojit.

2. Exodus (Dt 5)

Druhým důvodem či významem šabatu, dne odpočinku je exodus.

Nádherný text, který jsme dnes četli z páté Mojžíšovy nám připomíná druhý důvod: již samotné desatero tak začíná: já jsem Hospodin tvůj Bůh, který Tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví, páté přikázání nám říká taktéž: vzpomeň si, že jsi byl otrokem v egyptské zemi a že Tě Hospodin, tvůj Bůh, odtamtud vyvedl mocnou rukou...

Tedy Izraelita doslova vzpomíná na den, kdy již nebyl otrokem, ale byl svobodným. My také vzpomeňme na den, kdy nás Bůh povolal do vztahu s ním a osvobodil nás z otroctví hříchu! Vzpomínáš? Náš problém ale často je, že máme snad až příliš krátkou paměť. Páté přikázání nám říká: vzpomeň si, jak Tě Bůh zachránil. A proto slav den odpočinku. A to je již pozitivní. Nejen že křesťan přestává dělat v neděli to, co dělá normálně, protože to samé činil i Bůh, ale neděle je dnem, kdy si aktivně připomínáme, co pro nás Bůh udělal a každý týden dělá. Nezahodme příležitost oslavit to, že je Bůh dobrý k nám a má nás rád. Nebudme zapomnětliví!

3. Vzkříšení – Ježíš je Pánem nad šabatem (Mt 12)

Třetím důvodem či vysvětlením dne odpočinku je vzkříšení. Ten nás jako křesťany zajímá nejvíc. Tento důvod jsem rozdělil do třech důvodů.

Ježíš je Pánem nad šabatem, protože...

1. protože Ježíš je Bůh (skrze něho a pro něho bylo všechno stvořeno)
2. protože Ježíš je Spasitel (uzdravil nemocného)
3. protože Ježíš nám dává věčný pokoj (vstal z mrtvých a porazil smrt a tak nás uvádí do věčného odpočinku) – pojd'te ke mně všichni, kteří pracujete...

Četli jsme překrásný novozákonní text z Matouše 12. kapitoly o Pánu soboty, kde Ježíš uzdraví muže s ochrnutou rukou v sobotu. Farizejové, střežitelé tradic a doslovní zachovávatelé zákona jsou úplně rudí a chtějí Ježíše sprovodit ze světa. Ježíš je zdá se trochu v rozpacích, ví, že je na křižovatce. Když podlehne zákonictví farizejů, promešká příležitost k lásce. Když bude milovat, bude nenáviděn farizeji. Co teď? Odpoví takto: Kdyby měl někdo z vás ovci a ta mu spadla do jámy, copak by ji v sobotu nezachránil? Oč je člověk cennější než ovce. Proto je v sobotu dovoleno činit dobře. A pak tomu nešťastníkovi pomohl od jeho nemoci a uzdravil ho. Dovolte mi nejprve několik poznámek. Ježíš není rebelem a neříká nám, že šabat je blbost. Vždyť Ježíš výslovně říká, že dokud nepomine

nebe a země, nepomine ani jediná čárka ze zákona. Uvědomme si, co znamená, že Ježíš přišel zákon nikoliv zrušit, ale naplnit.

Za první, tento příběh nás učí, že Ježíš je Pánem nad šabatem, protože Ježíš je Boží Syn. K tomu se dostaneme již příští týden, kdy začneme novou sérii kázání na list Koloským, kde budeme mluvit o vyvýšenosti Krista. Tedy Ježíš má plnou autoritu a právo vykládat smysl zákona. Já ani ty nejsme ve stejné autoritě jako Ježíš. Navíc si při pozorném čtení tohoto příběhu uvědomíme, že Ježíš neporušuje ani jediné pravidlo šabatu, ale v samotné farizejské tradici je uvedeno, že zachování života je nadřazeno úzkostlivému lpění na liteře zákona. Tedy láska má přednost před zákonictvím. Nepochopme se ale špatně, abychom nevyhlídli vaničku i s dítětem. Tedy zachovávat šabat je dobré a prospěšné, ale děláním seznamů se zákazy a příkazy je zákonické. Když je člověk v nouzi, je správné mu pomoci.

Za druhé, Ježíš je Pánem nad šabatem, protože Ježíš je Spasitelem. Ježíš je motivovaný láskou a chce tohoto ubožáka zachránit. Tedy když chceme pomoci v lásce bližnímu a tím naplnit šabat, jednáme správně. Opět je zde ale otázka rovnou do srdce. Proč děláš to či ono v neděli? Opravdu je tvým motivem láska k Bohu a bližnímu? Pokud můžu s čistým svědomím odpovědět kladně, nehřeším, ale jedním správně.

Za třetí, Ježíš je Pánem nad šabatem, protože Ježíš nám dává věčný život. Ježíš učinil zázrak proto, aby muž pochopil, že Ježíšovi je třeba důvěřovat a On je zdrojem naší záchrany, jak v konkrétní potřebě, tak pro věčnost. Uvědomíme si, že je to Ježíš, který pronesl krásná a osvobodivá slova o odpočinku. Pojd'te ke mně všichni, kteří těžce pracujete a jste přetížení, já vám dám odpočinek. Říká to v 11. kapitole Matouše, hned v předchozí pasáži před záchranou člověka s odumřelou rukou. Zkrátka, Ježíš je Pánem nad šabatem, protože nám dává odpočinek.

Když to shrnu, neděli tedy jako křesťané slavíme ne především proto, že nic-neděláme, jak napovídá název, ale proto, že neděle vyjadřuje vzkříšení. V ruštině se neděle nazývá vovzkrišenie, tedy vzkříšení. Ježíš je vzkříšen, vždyť je Pánem nad šabatem. Je to protože, za první – je Božím Synem, za druhé – je naším Spasitelem a za třetí – dává nám věčný život a v neděli prožíváme odpočinek v jeho náručí.

3. Co to znamená prakticky?

Dostáváme se do finále a zbývá nám poslední věc, jak mám jednat, co to znamená pro mě prakticky?

1. Jan Amos Komenský

Moc se mi líbí rady Jana Amose Komenského na neděli. Dává nám praktické tipy, jak můžeme strávit neděli, abychom ji nepromarnili, ale naopak šabat naplnili jako den odpočinku s naším Pánem. Jedna konkrétní rada je tato: pozvěte k sobě návštěvu na oběd. Například bratra nebo sestru ze sboru a nebo někoho, kdo je sám. Pokud to z praktických důvodů nejde, nakrmte někoho hladového nebo pošlete jídlo nemocnému. Třeba je ve vašem okolí někdo, kdo nemá co do úst nebo si nemůže sám uvařit. Láska je praktická a jak říká přízemní, ale pravdivé přísloví, prochází žaludkem... Další moc pěkná rada spočívá v užitku z Božího slova. Pro Komenského nekončí neděle shromážděním v kostele, ale naopak začíná. Když se dostaneme domů, je to příležitost k dalším modlitbám, čtení Písma a k diskusi nad tím, co jsme slyšeli v kázání. Boží slovo, které je jen jednou vyslechnuté a není patřičně strávené, bývá zapomenuto a pak nenese užitek v našich životech. Jak říká Jakub, nebuďme jen posluchači Božího slova, ale jeho činitelé. Pokud by vás tyto praktické rady zaujaly, můžete si půjčit časopis Brána, ve kterém je článek od br. Asszonyho, ve kterém je komentář od Komenského k neděli. Jmenuje se Neděle – den vzkříšení.

2. moje zkušenost

Abych se sám nezřekl zodpovědnosti za otázku: co s tím, zkusím odpovědět sám za sebe... Mám prát či neprát? Mám vařit nebo ne? Mám pracovat nebo přestat pracovat? Může kazatel v neděli kázat či ne? Může sociální pracovník či osobní asistent pomáhat a sloužit či nikoliv? Starý zákon by se nám vysmál – na jednu stranu říká – přestaň pracovat a na druhé straně říká, že záchrana života je přednější a nový zákon by nám vynadal a přesměroval naši otázku na Ježíše – každý z nás se musí modlit a hledat pro sebe Boží vůli. Nejsme povoláni k zákonictví, ale ke svobodě. Nejsme povoláni k vytváření seznamů, ale k modlitbě a posvěcení. Zkrátka, když dva dělají totéž, není to totéž. Co je pro jednoho hříchem, může být pro druhého dobrým skutkem. Pro nás s Mirkou to bylo také obtížné hledání, které někdy hraničilo se zákonictvím. Musím vyznat, že jsem na počátku tohoto hledání spáchal několikrát hřích zákonictví a také známe druhý extrém, určitou liknavost ke svěcení dne odpočinku. Věřím, že jsme se skrze oba extrémy postupně propracovali k určitému středu, který neznamena ani zákonictví ani lhostejnost. Pro mě je den odpočinku skutečně svobodným dnem, kdy se nemusím učit do školy a necítím při tom pocit viny, a zároveň vím, že sloužím Bohu, když jsem dnes ve službě. Mirka se též snaží plánovat si neděle tak, aby nemusela do služby, ale když

to jinak nejde, pak neprožívá pocity viny, když do služby musí. Zkrátka je to hledání, ale k tomu nám Bůh dal svobodu, Božího Ducha a hlavně nám ukazuje do srdce, abychom se vždy ptali, s jakým záměrem to dělám... Pracuju v neděli ze strachu, že nebudu mít dost nebo je to proto, že chci svobodně pomáhat a žehnat druhým? Pokud je to strach a nebo nějaký soběstředný důvod, je na čase činit pokání a nechat zaznít slovo šabat jako osvobození a uspořádat si priority v životě. Pokud je to ale úzkostlivé střežení příkazů a zákazů, je třeba hledat Pána a prožít Boží milost a osvobození od zákonictví. Nezapomeňme ale také na to, že se to netýká jen nás, ale i našeho posuzování druhých. Nezapomínejme na to, že nejprve máme ze svého vlastního oka vyjmout trám a až pak třísku z oka svého bratra či sestry. Proto místo střežení a hlídání druhých lidí nás dnes Boží slovo povzbuzuje, abychom střežili naše vlastní srdce a ptali se po Boží vůli pro šabat, den Boží.

3. závěr

Dovolte mi dnešní kázání shrnout:

Shodli jsme se, že je praktické slavit šabat, den odpočinku v neděli, protože neděle má důležitý symbolický význam a má to i praktické a historické důvody. Neděle, šabat má pak tři roviny – stvoření, exodus a vzkříšení. Bůh stvořil vše v šesti dnech a pak se sedmého dne radoval nad svým dílem, tak proč bychom i my nemohli po tvrdé a těžké práci vydechnout a radovat se z toho, co se nám povedlo? Máme si zároveň připomínat to, co pro nás Bůh udělal a jak nás neustále osvobozuje. A nakonec to nejdůležitější, Ježíš nám ukazuje, že je Pánem nad nedělí. Protože je Božím Synem, Protože je naším Spasitelem a nakonec protože je to On, kdo nám dává odpočinek. Pojd'te ke mně všichni, kteří tvrdě pracujete, a jste přetížení, a já vám dám odpočinek. Amen.

Skloňme se nyní k tiché modlitbě srdce, ve které vyznejme Bohu, co děláme špatně, co bychom chtěli změnit a co bychom chtěli dělat, aby byl Bůh v našem životě více viditelný a jeho sláva byla více zřejmá a my pak zažili větší radost v NĚm.